

Κάτοχοι δημολογίων τοῦ μετὰ λαχείου δανείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, οὐ τινος σήμερον ἐνεργεῖται ἡ κλήρωσις, ὄνειροπόλοι χιμακρῶν, ἐνθυμεῖσθε τὸν διδάσκαλον τοῦ χωρίου, καὶ πρὶν φωνεῖσθε τὴν ἀρχτον, μὴ φροντίζετε περὶ τοῦ τί θὰ κάμετε τὸ δέγμα τῆς. Ὑπάρχουσιν ὄνειρα, τῶν ὁποίων ἡ ἀφύπνως εἶνε λίαν σκληρά!

**Ν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἀρχαῖός τις δικαστῆς Γάλλος, καὶ νῦν δῆμαρχος, εἶδεν ἐσχάτως τὴν νεομισθῆν πολιτικὴν εὐλογίαν εἰς δύο νεοσύμφους. Ἀφ' οὗ ἔκαμε τὴν καθιερωμένην ἐρώτησιν:

— Δεσποινίς Χ... , συγκατανεύετε νὰ λάβητε ὡς σύζυγόν σας, κτλ. . .

Ἐστράφη ἔπειτα πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ μετὰ μεγάλης σοβαρότητος λέγει αὐτῷ:

— Κατηγοροῦμενε, τί ἔχεις νὰ εἶπῃς πρὸς ὑπεράσπισίν σου;

— Τῷ ὄντι; μὲ τὰ σωστά σου λέγεις, ὅτι δὲν σέ μέλει ποτὲ νὰ εἴθῃ δεκατρεῖς εἰς τὸ τραπέζι;

— Ὅχι δα, καὶ σὺ, ποτέ! . . . Μὲ μέλει καὶ μὲ παραμέλει, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ φαγητὸν παρὰ διὰ δώδεκα! . . .

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ

Ἐν τῇ Βουλῇ (ἀς ὀρίσῃ τὴν χώραν ὃ ἀναγνώστης κατ' ἀρέσκειαν), βουλευτῆς τῆς συμπολιτεύσεως ἐγείρεται καὶ λέγει:

— Ἐξ καὶ ἐξ κάμνουν δώδεκα.

Ἄλλ' εὐθύς εἰς βουλευτῆς ἐκ τῆς ἀντιπολιτεύσεως τὸν διακόπτει βιαίως, καὶ λέγει:

— Ἐξ καὶ ἐξ κάμνουν δεκατέσσαρα!

Θόρυθος, κρηυγαὶ καὶ σύγχυσις πλήρης! Εἰς βουλευτῆς ἐκ τοῦ κέντρον ζητεῖ τὸν λόγον καὶ λέγει:

— Πόσα λέγει ἡ ἀριστερὰ ὅτι κάμνουν τὰ ἐξ καὶ ἐξ;

— Δεκατέσσαρα.

— Καὶ ἡ δεξιὰ;

— Δώδεκα.

— Τότε λοιπὸν, ἐξ καὶ ἐξ κάμνουν δεκατρία. Βλέπετε ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ἀμερόληπτοι.

ΙΩΝΑΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Ἐάν συμπέσῃ ποτὲ νὰ εἶπῃς ἐνώπιον κυφῶν καὶ χωλῶν, ὅτι ἀνάστημα ραδιῶν καὶ κνημαὶ ἀρτιμελεῖς εἶνε χαρίσματα ἐπιφθονα, κινδυνεύεις νὰ τοὺς προσβάλῃς, διότι ἐνδεχόμενον νὰ ὑποπευθῶνται πάντοτε οἱ μὲν, ὅτι ἔχουσι τοὺς ὤμους ὀλίγον ὑψηλοὺς, οἱ δὲ τοὺς πόδας ὀλίγον στρεβλοὺς. Ἄλλ' ἂν συμπέσῃ νὰ εἶπῃς ἐνώπιον μωρῶν καὶ ἀνοήτων, ὅτι οἱ εὐφρεῖς καὶ οἱ νη-

μονες ἄνθρωποι εἶνε σπανία ἐξαίρεσις, δὲν κινδυνεύεις νὰ προσβάλῃς κανένα ἐξ αὐτῶν. . . Ἐκαστος νομίζει ὅτι αὐτὸς εἶνε μία τούτων τῶν σπανίων ἐξαίρεσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Ὑπελογιστὴ ὅτι οἱ πληρώνοντες ἐν Παρισίοις μέχρι 1,500 φράγκων ἐνιαύσιον ἐνοίκιον δαπανῶσι δι' αὐτὸ τὸ ἔκτον τοῦ εἰσοδήματός των, οἱ δὲ πληρώνοντες ἀνώτερον ἐνοίκιον ἔχουσι δεκαπλάσιον ἢ ὀκταπλάσιον τοῦλάχιστον εἰσοδήμα. Κατὰ τὴν βᾶσιν ταύτην οἱ πληρώνοντες π. χ. ἐν Ἀθήναις 3,000 δραχμ. ἐνιαύσιον μίσθωμα διὰ τὴν οἰκησίαν των πρέπει ἀναλόγως νὰ ἔχουσι 20 περίπου χιλιάδας δραχμῶν ἐνιαύσιον εἰσόδημα.

Ἡ Δι' ἕκαστον στρατιώτην ἡ Ἀγγλία δαπανᾷ ἐτησίως φράγκα 3,507, ἡ Αὐστρία φρ. 1,288, ἡ Γαλλία φρ. 1,099, ἡ Γερμανία φρ. 1,077, ἡ Ἰταλία φρ. 995 καὶ ἡ Ρωσσία φρ. 960.

Ἡ Παρὰ τοῖς Σίνας τὰ πτερυγία τοῦ καρπῆ εἶνε σπουδαιότατον καὶ συνηθέστατον ἄρθρον τῆς τροφῆς, ὅθεν ὑπάρχει εἰδικὴ τοῦ κήτους τούτου ἀλιεῖα καὶ ἐμπορία. Ἐκ τῶν πτερυγίων τούτων ὅπως καὶ ἐκ τῶν φωλεῶν τῶν θαλασσίων χελιδῶνων, παρασκευάζεται ῥόφημα νοστιμώτατον καὶ προφιλέστατον εἰς τοὺς καλοφάγους τῆς ἀκρας Ἀνατολῆς.

Ἡ Οἱ μάγειροι Καρόλου τοῦ Ε' ἐν Γαλλίᾳ ἐλάβανον βασιλικὰς τιμὰς παρὰ τῶν φρουρούντων στρατιωτῶν!

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ ἐν Φιλαδελφείᾳ «Ἐφημερὶς τοῦ Φραγκλινεῖου καθιδρύματος» ἀναφέρει, ὅτι ἡ κατὰ τύχην χρῆσις ὕδατος χρησιμεύσαντος εἰς βράσιν γεωμῆλων πρὸς καθάρισμα τῶν ἀφγυρῶν σκευῶν, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν, ὅτι ἡ ἀποσμηκτικὴ δύναμις τοῦ ὕδατος τούτου διὰ τὰ ἀργυρᾶ σκευῆ εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα παρὰ πάσας τὰς κόνεις, τὰς ἐν χρῆσει πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν.

Ἀπεδείχθη, ὅτι τρίβων τις ἀπλούστατα ἀργυροῦν τι σκεῦος τῆς τραπεζῆς μετὰ τὸ ἐν τῷ πυθμένι τῆς χύτρας ἐναπομένον λεπτὸν κατάκθισμα τοῦ ἀλεύρου τῶν γεωμῆλων, ἐπιτυγχάνει στίλβωσιν ἐξαιρετοὴν καὶ καλλίστην, ἥτις καθίστα περιττὴν τὴν μετέπειτα χρῆσιν τοῦ ψηκτῆρος (βούρτσας) πρὸς ἐξαγωγήν τῶν ἐν τοῖς κοσμήμασιν ἐναποτιθεμένων μορίων τῆς ἀποσμηκτικῆς ὕλης, ὅπως συμβαίνει, ὡσάκις ἡ ἀπόσμηκτικὴ γαῖα δι' οἰασθήποτε ἀποσμηκτικῆς κόνεως.

Πρόσθετε καὶ ὅτι ἅπασαι αὗται αἱ κόνεις δὲν ἀποκαθαίρουσι τὴν κηλιδαμένην ἐπιφάνειαν, εἰμὴ διὰ τῆς τριβῆς, τοιαύτη δὲ ἀποτριβὴ οὐδόλως λαμβάνει χώραν καὶ ἐν τῇ χρῆσει τοῦ ἀλεύρου τῶν γεωμῆλων.

ζον βεβαίως τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ὑπὲρ τῶν ἐν Νεαπόλει φιλελευθέρων. Ἡ Αὐστρία ἐδέσποζεν ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ ὑπερίσχυε τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιδράσεως κατὰ τῶν πολιτικῶν κινήματων τοῦ 1848. Μόλις κατὰ τὸ ἔτος 1858, ὑπέικων εἰς τὴν διπλωματικὴν τῆς Ἀγγλίας ἰδίως πίσσιν, ἐπίστη τέλος ὁ βασιλεὺς Βόμβας νὰ ἀποφυλακίσῃ ὁμάδα τινὰ τῶν πολιτικῶν καταδικῶν του, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ρητῷ ὄρω νὰ ἐκπατριθῶσιν οὗτοι μεταβαίνοντες εἰς Ἀμερικὴν. Ἦθελε τὸν Ὀκεανὸν δολοκλήρον μεταξὺ τοῦ θρόνου του καὶ τῶν ἰδεῶν τὰς ὁποίας ἐξεπροσώπων οἱ φυλακισμένοι ἐκεῖνοι.

Τινὲς ἐξ αὐτῶν δὲν ἠθέλησαν τὴν ποικαύτην ἐλευθερίαν. Ἐπρωτίμησαν ν' ἀναπνέωσιν ἐντὸς τῆς φυλακῆς τὸν ἀέρα τῆς πατρίδος καὶ ἐντὸς αὐτῆς νὰ περιμένωσι καλλιτέρας ἡμέρας. Ἀλλὰ ἐξήκοντα καὶ ἐξ κατὰδικιο ἀποφυλακισθέντες ἐπεβιάσθησαν κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1859 ἐπὶ ἀτμοπλοῖου, τὸ ὁποῖον συνοδευόμενον ὑπὸ ἐτέρου πολεμικοῦ τοῦς μετέβησαν εἰς Γάδειρα τῆς Ἰσπανίας. Ἐκεῖ δὲ ἐπὶ εἴκοσι καὶ τέσσαρας ἡμέρας ἔμεινον ὑπὸ κράτησιν αὐστηρὰν ἐντὸς τοῦ πλοίου, μέχρις οὗ ἐναυλώθη ἰστιοφόρον ὑπὸ Ἀμερικανικὴν σημαίαν, ὅπως τοὺς μεταφέρῃ εἰς Νέαν Ὑόρκην.

Ἐπεβιάσθησαν ἐπ' αὐτοῦ οἱ ἐξόριστοι. Πρὸς πληρυστέραν δὲ ἀσφάλειαν τὸ πολεμικὸν τῆς Νεαπόλεως ἀτμοπλοῖον ἐρρυμούληκται ἐπὶ τριάκοντα ὥρας τὸ ἰστιοφόρον καὶ τὸ παρήτησεν ἐν μέσῳ Ὀκεανῷ, ἀφοῦ τὸ εἶδε στρέρον πρὸς τὴν Ἀμερικὴν τὴν πρώην του.

Ἀλλὰ, πρὸ τοῦ ἀπόπλου, εἶχε προσληθῆ ἐπὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ ὡς θαλαμηπόλος νέος τις, ὅστις οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ἢ ὁ υἱὸς τοῦ Σεττεμβρίνου. Ναυτικός οὗτος, ὑπηρετήσας καὶ ἐν τῷ Σαρδικῷ στόλῳ κατὰ τὴν Κριμαϊκὴν ἐκστρατείαν, ἀρίστη κατὰ σύμπτωσιν εἰς Γάδειρα, ἐνῶ εὐρίσκατο εἰσέτι ἐκεῖ τὸ ἐν Νεαπόλεως πολεμικόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκράτειτο ὁ πατήρ του.

Συγκινητικὴ εἶναι ἡ ἐπιστολὴ διὰ τῆς ὁποίας ὁ Σεττεμβρίνος γράφει ἀπὸ τοῦ πλοίου πρὸς τὴν σύζυγον του ὅτι τὸν εἶδεν ἐπὶ τέλους, τὸν υἱὸν ὅστις ἠνδρώθη κατὰ τὰ μακρὰ τῆς φυλακίσεως ἔστι.

«Χθὲς ἐνηγκαλίσθη τὸν Ραφαήλ! Τὸν εἶδα τὸν υἱὸν μας! Τὸν ὠμίλησα, τὸν εἶχον πλησίον μου! Ὅποια παρηγορία δι' ἐμέ! Πόσον εἶναι ὡρκαῖος! Ἐπέρασεν τὰς ἐξετάσεις του εἰς Λονδὸνον καὶ ἔλαβεν ἀδειαν πλοίαρχου μου τὴν ἐδειξεν. Εἶναι ὑποπλοίαρχος ἐπὶ ἀτμοπλοίου μιᾶς Ἀγγλικῆς ἐταιρίας. Ἐρχεται ἐκ Λονδίνου καὶ ἠπηγαίνει εἰς τὰς Καναρίους Νήσους· ἐκεῖθεν ἐπιστρέφει εἰς Λονδὸνον πάλιν. Φέρει στολὴν ἀξιοματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ καὶ ἐλπίζει ἐντὸς ὀλίγου νὰ γείνη πλοίαρχος. Λέγει ὅτι περὶ τὴν 13ην Μαρτίου θὰ ἦναι εἰς Λονδίνον, καὶ ἐκ Λονδίνου με ἀτμοπλοῖον τῆς αὐτῆς ἐταιρίας θὰ ἔλθῃ εἰς Νέαν Ὑόρκην, ὅπου θὰ τὸν περιμένω,

καὶ ἐπιστρέφωμεν ὁμοῦ εἰς Ἀγγλίαν. Τυχρὸν ἦτο νὰ συναντηθῶμεν εἰς αὐτὴν τῆς Εὐρώπης τὴν ἄκρον. Ἐγνώριζεν ἐκ τῶν ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Λισσαβῶνος τὰ περὶ τῆς δοθείσης χάριτος. Ἄμα ἔφθασεν ἐδῶ εἶδε τὰ δύο ἀτμοπλοῖα τῆς Νεαπόλεως καὶ ἔδραμεν. . . ὁ υἱός μου, ὁ Ραφαήλ μου! Δὲν ἠμπόρεσα νὰ νικήσω τὴν συγκίνησίν μου εἰς τὸν ἀπροσδόκητον τοῦτον κλονισμόν. Νὰ τὸν ἴδω, νὰ τὸν βλέπω εὐτυχῆ, ἦτο δι' ἐμέ χαρὰ, τὴν ὁποίαν σὺ μόνη ἐννοεῖς, καὶ τὴν ὁποίαν ἤθελα νὰ ἡσθάνεσο μετ' ἐμοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὅστις με ἀνακαίθει διὰ δέκα ἐτῶν λύπας καὶ βάσανα! Ορεῖται τὴν θέσιν του εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐξετάσεων του. Δὲν δύναμαι νὰ σοῦ εἶπω ὁποῖαν ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς ὄλους, δὲν λέγω τοὺς ἐξορίστους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀξιοματικούς καὶ τὰ πληρώματα τῶν πλοίων.—Γίε μου, ἔχεις χιλιάδας τὴν εὐχὴν μου! Τὸν εἶδα, τὸν κατεφίλησα, τὸν ὠμίλων περισσότερον τῆς μιᾶς ὥρας. . . Ὁμιλήσαμε περὶ σοῦ, περὶ τῆς Ἰουλίας, περὶ τῆς μικρᾶς τῆς. Ἐδὲ ὁμοιάζει πολὺ. Δὲν γράφω περισσότερον φαντάσου τα σύ. Τὴν πρώτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν εἶδον σήμερον ν' ἀποπλῆ τὸ Ἀγγλικὸν ἀτμοπλοῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ Ραφαήλ μας. Ἔστειλα εἰς αὐτὸν μακρόθεν τὴν εὐχὴν μου. Ὅθ' αὐτὸν περιμένω εἰς Νέαν Ὑόρκην».

Ἄλλ' ὁ Σεττεμβρίνος ἐλανθάνετο. Δὲν συνέπλεε μετὰ τοῦ ἀτμοπλοίου ὁ ὑποπλοίαρχός του. Ἄμα εἶδε τὸν πατέρα του συνέλαβεν οὗτος τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς Ἀμερικὴν οὔτε ἐκεῖνον, οὔτε τοὺς λοιποὺς τῆς ἐξορίας του συντρόφους. Ἐξηνητημένοι πάντες ἐκ τῆς πολυχρονίου ἐν τῇ φυλακῇ κακουχίας, πῶς ἠδύναντο ν' ἀνθεξῶσιν εἰς τὸν μακρὸν μέχρι τῆς Ἀμερικῆς πλοῦν διὰ πλοίου ἰστιοφόρου; Πόσων ἄρα γε ἐξ αὐτῶν τὰ πτώματα ἤθελε δεχθῆ ὁ Ὀκεανός, πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς λιμένα τὸ πλοῖον; Ἴδου ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἀπεράσισε νὰ τοὺς συνοδεύσῃ.

Οἱ ἐξόριστοι ἀνεγνώρισαν τὸν νέον Σεττεμβρίνον ὑπὸ τοῦ θαλαμηπόλου τὴν ἐνδυμασίαν, ἀλλὰ τὸ μυστικὸν ἐτηρήθη ἐνόσω τὸ ἰστιοφόρον ἐρρυμούληκετο. Μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ πολεμικοῦ ἀτμοπλοίου, παρουσιάσθησαν αἰφνης ἐν σώματι ἐνώπιον τοῦ πλοίαρχου οἱ Ἰταλοὶ, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν ὑποπλοίαρχόν των ἐν στολῇ, ἐξήτησαν νὰ τοὺς μεταφέρῃ εἰς Ἀγγλίαν ἀντὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἐμβρόντητος ὁ Ἀμερικανὸς ἀντέτεινε κατὰ πρόωτον, ἐπιμένων εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν πρὸς τοὺς ναυλωτὰς ὑποσχέσεων του, καὶ ἐξηκολούθησε τὸν πρὸς δυσμὰς πλοῦν.

Μετὰ κόπου ὁ Σεττεμβρίνος ἔπεισε τὸν υἱὸν του νὰ μὴ προσφύγῃ εἰς μέσθ βίαια πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου του. Ἡ νύξ ἐνούτουσι διήλθεν ἐν ἀνησυχίᾳ ἐκατέρωθεν. Οἱ Ἰταλοὶ φοβούμενοι τὸν πλοίαρχον ἐπροφυλάττοντο· οὐδ' ἦσαν ὅλως ἀπλοῖοι, χάρις εἰς τοῦ νέου προσητάτου των τὴν πρό-

»καὶ τοῦτο, ἔχω δὲ καὶ μίαν γραμματικὴν Ἑλληνικὴν, τὴν γραμματικὴν τοῦ Ραφαήλ μου, μὲ τὸ ὄνομά του ἐπιγεγραμμένον εἰς τὸ ἐξώφυλλον. Μὲ αὐτὰ τὰ τρία βιβλιάρια ἐπεχειρήσθη τὸ ἀπλητισμένον τόμημα, δὲν λέγω νὰ μεταγλωττίσω, ἀλλὰ ν' ἀγωνισθῶ πρὸς συγγραφέα Ἑλληνα, θαυμάσιον διὰ τὴν χάριν του καὶ διὰ τὴν εὐκολίαν του, εὐκολίαν ἢ ὁποῖα ἀποβαίνει δυσκολία ἀκανθωδεστάτη δι' ὅτινα ἐννοεῖ. Ἡ τύχη ὑπῆρξεν ἐχθρὰ πρὸς ἐμὲ ἀσπλαγχνὸς καὶ ἀμείλικτος, καὶ μ' ἐπίστεε σκληρῶς ἀεὶ ποτε εἰς τὸν μάγγανόν της. Συχνάκις εἶχον νὰ εἶπω πολλά, ἀλλὰ στεροῦμαι τοῦ λέγειν τὴν εὐχέρεϊαν. Ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὸν κόσμον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ ἐξέλθω τῆς φωλεᾶς μου. Ἡθελα βιβλία διὰ νὰ δώσω τοῦλάχιστον τροφήν εἰς τὴν πεινῶσιν διανοίαν μου, ἀλλὰ δὲν τὰ ἔχω. Εἰς τὴν ἐχθρὰν ταύτην ἀντιτάσσω τὴν καρτερίαν μου, ἀλλὰ δὲν ἀρκῶ. Ἡμπορῶ ν' ἀντέχω ὡς ἄκμων εἰς τὰ κτυπήματά της, ἀλλὰ νὰ τὴν νικήσω, ὄχι! Ὅα ὑποπέσω βεβαίως. Εἶθε τοῦλάχιστον νὰ ἐπιπτα καθὼς οἱ ἥρωες τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως, οἵτινες ὑποκύπτοντες εἰς τὴν Εἰμαρμένην ἐπιπτον ἐνδόξως. Ἀλλὰ δόξα δὲν ἦτο τὸ γραπτὸν μου. Ἐγενήθη διὰ νὰ ὑποφέρω μόνον. Τίς οἶδεν ἐάν ποτε δυνηθῶ νὰ φέρω εἰς πέρας τὸ βαρύτερον τοῦτό μου ἔργον, καὶ ἐάν ἀφοῦ ἀποπερατωθῇ ἐπιτύχη καὶ μοι φέρῃ ὀλίγην φήμην. Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ φήμη μεταφραστοῦ; Τίς ποτε θὰ γνωρίζῃ πόσον ἐκοπίασα, πῶς εἰργάσθην, μὲ ὁποῖα μέσα, ποῦ, ἐν τῷ μέσῳ ὁποίων περισπασμῶν! Τί τοῦτο πρὸς τὸν ἀναγνώστην, ὅστις βλέπει τὸ ἔργον μόνον καὶ ἀδιαφορεῖ περὶ τοῦ πῶς ἐξετελέσθη. Ἀλλὰ τί μὲ μέλλει περὶ ἀναγνωστῶν, καὶ περὶ φήμης, καὶ περὶ τοῦ κόσμου; Ἀφοῦ ἀπάλεσα τὰ πάντα, τὴν οἰκογένειαν, τὸν ἀέρα, τὴν κίνησιν, τὸν οὐρανὸν, ἀφοῦ μ' ἔρριψαν ἐντὸς τάφου, πρὸς τί ἐξάπατῶ εἰστέ τὸν ἐαυτόν μου, σκεπτόμενος περὶ δόξης, τοῦ τελευταίου τούτου χιτῶνος τὸν ὁποῖον ὁ σοφὸς ἀπεκδέχεται».

Ἐξηκολούθει ἐν τούτοις ἐργαζόμενος. Καθόσον δὲ προῦχώρει τὸ ἔργον ἔσταλλε κρυφίως ἐκ τῆς φυλακῆς τὸ χειρόγραφον πρὸς τὴν σύζυγόν του. Καθὼς δ' ἐξῆπτε τὸν ζήλόν του ἄλλοτε κατὰ τὰς διδασκαρικὰς ἐξετάσεις ὁ ἔρως πρὸς τὴν μνηστὴν, οὕτω ὑπεσθῆριζε τώρα τοὺς πρὸς μεταφραστὰς κόπους του ἢ ἐλπίς, ὅτι ὁ Λουκιανὸς ἴσως χρησιμεύσῃ πρὸς προίκισιν τῆς ἀγαπητῆς θυγατρὸς του.

Καὶ πρὶν ἢ δημοσιεῖσθαι ἡ ὠραία μεταφρασίς, τὴν ὁποίαν ἐφιλοδώρησεν εἰς τὸ ἔθνος του, ἐγένετο γνωστὸν τὸ ἔργον εἰς κριτὰς ἀρμοδίους, τῶν ὁποίων τὴν ἐπιδοκιμασίαν ἐκοινοποιεῖ εἰς τὸν δυστυχῆ μεταφραστὴν ἢ σύζυγόν του. Ἀλλ' ἡ μετριοφροσύνη δὲν ἦτο ἡ ἐλάχιστη τῶν ἀρετῶν τοῦ Σεπτεμβρίνου.

«Ἀνέγνωσα, ἔγραφε, τὰς εὐμενεῖς ἐκφράσεις τοῦ Πανιτζί μου¹. Ἀλλ' ἀπατάται, φιλότατη μου, ἀπατάται ἐκ τῆς ἀγάπης του ἴσως καὶ ἐκ τῆς εὐσπλαγχνίας του πρὸς μίαν συμφορὰν μεγάλην. Γνωρίζω τὸν ἐαυτόν μου, γνωρίζω πόσον ἀξίζω, καὶ ἄνευ περικαλύμματος (γράφω πρὸς σέ, τὴν σύζυγόν μου, πρὸς σέ, μέρος τοῦ ἐαυτοῦ μου), ἄνευ περικαλύμματος σοὶ λέγω ὅτι πολὺ ὀλίγον ἀξίζω. Θλίβομαι δὲ ἀναλογιζόμενος πόσον ἐξέπεσεν ἡ φιλολογία καὶ ἡ μάθησις, ὥστε νὰ θεωρηθῆται τι ἄνθρωπος ὁποῖος ἐγώ. Τὴν εἶχον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γείνω τι καὶ ἐγώ, εἶχον ζῆσιν ἄπειρον πρὸς τὴν μάθησιν, τὴν ἡγάπων ὅσον ἀγαπῶ σέ, ὦ ἀγαπητή μου. Ἀλλὰ γνωρίζεις ὅτι ἡ τύχη ὑπῆρξεν ἐχθρὰ μου πάντοτε, ὅτι μοῦ ἠρνήθη ἕως καὶ βιβλία, ὥστε ἐμεινα ἀμαθῆς, καταθιβρωσκόμενος ὑπὸ μιᾶς μεσγάλῃς ἰδέας τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ καταφθάσω. Ἡξεύρεις ὁποῖος εἶμαι; Μάθε με καλῶς καὶ γνώριζε ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος ἔχων ὀλίγον κοινὸν νοῦν, πολλὴν ἀγάπην, γλώσσαν ἀπλήν, καὶ τίποτε περισσότερον, τίποτε, τίποτε. Ὅστις μοὶ λέγει ἄλλο μοὶ φέρει γέλωτα, ἢ ἀνγανάκτῃσιν. Ἀλλὰ σὺ μὲ γνωρίζεις, ὥστε θεῶν μὲ ὁποῖον σὺ μὲ κρίνεις καὶ ὄχι ὅπως ἄλλοι μακρόθεν μὲ κρίνουν».

Ἄλλ' ὁποῖον τὸ ἔγκλημα τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ εὐγενοῦς, τοῦ ἐντίμου τούτου ἀνθρώπου; Διὰ τί διῆλθεν ἐντὸς τῶν φυλακῶν δεκατέσσαρα ὄλα, τὰ καλλίτερα τοῦ βίου του ἔτη; Διότι ἐπόθησε τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος του καὶ ἠθέλησε νὰ ἐργασθῆ ὑπὲρ αὐτῆς. Δὲν ἦτο μήτε Καρβονάρος, μήτε Μαρσινοστής, δὲν ἠθέλε τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἐν Νεαπόλει δυναστείας, δὲν ἐπέζητησε τὴν ἰδρυσιν δημοκρατίας, οὔτε τὴν ἀναρχίαν ἐπεθύμησε, ἀλλ' ὠνειρῶσθη εὐνομούμενην τὴν πατρίδα του καὶ ἠνωμένην τὴν Ἰταλίαν, καὶ συνώμοσε κατὰ τῶν καθεστῶτων.

Πρὶν ἢ ἀποκτήσῃ τὸ δίπλωμα καθηγητοῦ καὶ τὴν χεῖρα τῆς ἐρωμένης του, νεώτατος εἰσέτι, κατηχῆθη ὑπὸ φίλου του συλλαβόντος τὴν ἰδέαν ἐταιρίας μυστικῆς, σκοποῦσας τὴν ἀπελευθέρωσιν ὀλοκλήρου τῆς Ἰταλίας. Ὁ Σεπτεμβρίνος ἐνόμιζεν ὅτι γίνεται μέλος ἐταιρίας ἐχούσης ἤδη καὶ ῥίζας καὶ ἔκτασιν, ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀνακαλύψῃ ὅτι ἦτο ὁ πρῶτος καὶ μόνος τοῦ θεμελιωτοῦ ἐταῖρος.

«Ὅτε ἐμεινα μόνος κατελήφθην ὑπὸ ποιήλων σκέψεων. Πῶς! Εἴμεθα δύο μόνοι! Καὶ οἱ δύο ἡμεῖς ἀναλαμβάνομεν ἔργον τόσον μέγα! Καὶ ποῦ τὰ μέσα; Ποῦ οἱ φίλοι; Ἀλλὰ ὅσω δυσκολώτερον τὸ πρᾶγμα τόσω εὐγενέστερον τὸ ἐπιχειρήματα! Μὴ δὲν εἴμεθα ἄνδρες καὶ ἡμεῖς; Μεγαλειτέρα ἢ τιμὴ ἐάν μόνοι ἐπιληρωθῶμεν ἔργου με-

1. Ὁ Panizzi, πολλαχῶς τιμηθεὶς ἐν Ἑλλάδι, ἔχηρ μάτισεν ἐπὶ ἔτη πολλά, μέχρι τοῦ θανάτου του, ἔφορος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου.

»ἐπιλέγει, εἶναι οἱ μόνου ἐργάται ἐπαναστάσεων.
 »Μέχρι τοῦδε ὁ στρατιώτης καὶ ὁ ἱερεὺς ἐκυβέ-
 »νησαν τὸν κόσμον. Ὁ διδάσκαλος περιμένει τὴν
 »σειρὰν του, ἣτις θὰ ἔλθῃ ὀπίσταν τὸν κόσμον
 »ὀδηγῆ οὐχὶ ἡ ἰσχύς, ἡ τὸ αἶσθημα, ἀλλ' ἡ διά-
 »νοια. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ σειρὰ του πλησιάζει,
 »διότι καθ' ὅσον ὁ λαὸς ἀνεγείρεται ὑπερισχέει
 »ὁ διδάσκαλος, ὅστις θὰ ἀνυψώσῃ τὸν λαὸν διὰ
 »τοῦ σχολείου. Ἄλλὰ οἱ ἐξασκοῦντες τὰ ἐπαγ-
 »γέλματα τοῦ στρατιώτου, τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ
 »διδασκάλου ἀμείβονται πενιχρῶς διὰ τὴν ἐργα-
 »σίαν των . . . ὁ δὲ κόσμος ἐκτιμῶν ὀλίγον ὅσους
 »πληροῖνε ὀλίγον, οὐδένα τῶν τριῶν ἔχει περὶ
 »πολλοῦ. Ἄληθῶς δὲ, ὁ θέλων νὰ ἐξασκήσῃ οἶον
 »δήποτε τῶν ἐπαγγελμάτων τούτων χάριν τοῦ
 »κέρδους μόνον, κακῶς τὸ ἐξασκεῖ, οὐδ' εἶναι
 »τιμῆς ἄξιος. Διότι ἀνευ μεγάλης αὐταπαρνή-
 »σεως, ἀνευ μεγάλης ζέσεως καὶ ἀνευ ποιήσεως,
 »οὐδὲ στρατιώτης ἀνδρείος γίνεται τις, οὐδὲ ἱε-
 »ρεὺς ἀγαθός, οὐδὲ διδάσκαλος ἀνατρέφων ἀν-
 »δραῖ. Τὸ κατ' ἐμὲ ἡσθάνομην ἐν ἐμοὶ τὴν αὐ-
 »ταπαρνησιν καὶ τὴν ζέσιν καὶ τὴν ποίησιν, καὶ
 »ἐπίστευον ὅτι ἐξασκῶ ἐπάγγελμα εὐγενές, χρή-
 »σιμον εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τὸ κυριώτερον, πολ-
 »μῶ εἰπεῖν, εἰς τὰς παρούσας τῶν καιρῶν περι-
 »στάσεις. Εἶχον καθαρὰν τὴν συνείδησιν τοῦ τί
 »πράττω, καὶ ἐγνωρίζον ὅτι ἔθετα οὕτω κ' ἐγὼ
 »τὴν χεῖρα εἰς ἔργον μέγα».

Λόγοι οὗτοι ἄξιοι τῆς μελέτης καὶ τῆς σκέ-
 ψεως παντὸς διδασκάλου, οὐχὶ ἐν μόνῃ τῇ Ἰταλίᾳ.

Κατὰ τὸ 1848 ὁ Σαρτεμβρίνης ὠνομάσθη τμη-
 ματάρχης ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας ὑπὸ τὸν
 Ποέριον. Ἄλλὰ μετὰ δύο μῆνας καὶ ὑπουργὸς καὶ
 τμηματάρχης παρῆτήθησαν. Τὴν ὀλιγοῦρον ἐκεῖ-
 νη συνταγματικῆν περίοδον ἐπικολούθησαν τὰ
 ὄργια τῆς ἀπολυτόφρονος ἀντιδράσεως τοῦ βα-
 σιλέως Φερδινάνδου. Ἡ Βουλὴ διελύθη, τὸ σύν-
 ταγμα κατεπατήθη, τὰ δουρικὰ δικαστήρια ἐ-
 τέθησαν εἰς κίνησιν, αἱ φυλακαὶ ἐπληρώθησαν ἀ-
 θῶων, καὶ ἐπῆλθε θρῆνος καὶ ὄδυρος εἰς τὸ βα-
 σιλείον τῆς Νεαπόλεως.

Ἐνταῦθα λήγει ὁ πρῶτος τῶν Ἀναμνήσεων
 τόμος, ὁ μόνος τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς ἐπρό-
 φησε νὰ τακτοποιήσῃ, «συναρμολογῶν (κατὰ
 τὰ προλεγόμενα τοῦ ἐκδότου) τὰ ἴδια δευτὰ μετὰ
 τῶν συμφορῶν τῆς πατρίδος».

Ὁ θάνατος διέκοψε τὸ ἔργον του, καὶ ὁ δευ-
 τερὸς τόμος περιέχει τὸ ὑλικὸν μόνον, τὸ ὁποῖον
 ὁ Σαρτεμβρίνης εἶχε περισώσει καὶ προετοιμάσει
 ὡς συνεχίσῃ τὴν ἀφήγησιν του. Ἐπιστολαὶ
 γραφεῖσαι ἐκ τῆς φυλακῆς πρὸς τὴν σύζυγον, ἀ-
 ποσπάσματα διάφορα, ἔγγραφα ἀφορώοντα τὴν
 δίκην, σημειώσεις τῆς συζύγου καὶ τοῦ υἱοῦ του
 συμπληροῦσαι ἐν μέρει τὰ κενὰ τῶν ἐπιστολῶν,
 τριᾶυτῃ τοῦ δευτέρου τόμου ἡ ὕλη.

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἐκτορος Μαλὸ βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλ-
 λικῆς Ἀκαδημίας, Μετάφρασις Α. Π. Γαγκαδῆ].

Συνίσις· ἰδί σελ. 451.

Ε'

Ἐντὸς τοῦ ὁχέτου.

Πλήρης σιγὴ ἐπεκράτει εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον,
 καὶ οὐδεὶς θόρυβος ἔφθανε μέχρις ἡμῶν. Ὑπὸ
 τοὺς πόδας ἡμῶν ἔμενε τὸ ὕδωρ ἀκίνητον, ἀνευ
 ρυτίδος, ἀνευ ψιθύρου. Ἡ ὑπόνομος ἦτον πλήρης,
 ὡς τὸ εἶχεν εἰπεῖ ὁ δάσκαλος, καὶ τὸ νερὸν, ἀφ'
 οὐ κατέλαθεν ὅλας τὰς σύριγγας, ἀπὸ τοῦ ἐδά-
 φους μέχρι τῆς ὀροφῆς, μᾶς εἶχεν ἐντεταχισμέ-
 νους εἰς τὴν φυλακὴν μᾶς στερεώτερον καὶ μάλ-
 λον ἀδιεξόδως παρ' ἂν ἦτον λίθινος τοίχος. Ἡ
 βαρεῖα αὕτη, ἡ ἀδιαχώρητος σιωπὴ, ἡ νεκρώσι-
 μος, ἦτον καταπληκτικώτερα παρὰ τὸν φοβερὸν
 πάταγον ὃν ἠκούσαμεν ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν ὑ-
 δάτων. Ἡμεθα ζῶντες τεθαμμένοι, ἔχοντες τριά-
 κοντα ἢ τεσσαράκοντα μέτρα χώματος βαρύνον-
 τα ἐπὶ τῶν καρδιῶν ἡμῶν.

Ἡ ἐργασία ἀσχολεῖ καὶ διασκεδάζει ἡ δ' ἀ-
 νάπαυσις μᾶς ἐπανάφερν εἰς τὴν συναίσθησιν τῆς
 θέσεως ἡμῶν, καὶ ὑπῆρξε στιγμὴ καθ' ἣν ὅλοι
 ἡμεθα εἰς πλήρη ἐξόντασιν.

Ἄφνης ἡσθάνθην θερμὰς σταγόνας πιπτούσας
 εἰς τὴν χεῖρά μου, καὶ ἦσαν αὐταὶ τὰ δάκρυα τοῦ
 Καρρόρη, σιωπηλῶς κλαίουτος.

Συγχρόνως δὲ καὶ στεναγμοὶ ἠκούσθησαν ἐκ
 τῆς ἀνωτέρας βαθμίδος, καὶ φωνὴ ἐψιθύριζεν ἐ-
 πανειλημμένως· Μάριε! Μάριε!

Ἦτον τοῦ Παγῆ ἡ φωνὴ, ἐνθουμουμένου τὸν
 υἱόν του.

Ὁ ἀὴρ ἦτον βαρὺς καὶ δυσανάπνευστος. Ἐγὼ
 ἡσθάνομην στενοχωρίαν καὶ βοήν εἰς τ' αὐτία
 μου.

Ὁ δὲ δάσκαλος, εἴτε ὀλιγώτερον ἀισθανόμε-
 νος τὴν ἐξόντωσιν ταύτην, εἴτε θέλων ν' ἀντενε-
 γήσῃ κατ' αὐτῆς καὶ νὰ ἐμποδίσῃ καὶ ἡμᾶς τοῦ
 νὰ καταβληθῶμεν παντάπασι, διέβρηξε τὴν σιω-
 πὴν.

— Τώρα, εἶπε, πρέπει νὰ ἰδῶμεν καὶ τί ζωο-
 τροφίας ἔχομεν.

— Νομίζεις λοιπὸν ὅτι θὰ μείνωμεν πολὺν
 καιρὸν εἰς τὴν φυλακὴν; διέκοψεν ὁ θεῖος Γα-
 σπάρ.

— Ὅχι, ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβωμεν τὰ μέτρα
 μας. Τίς ἔχει ψωμί;

Κἀνεὶς δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἐγὼ, εἶπον, ἔχω ὀλίγον ξηρὸν ψωμί εἰς τὸν
 κόλπον μου.

— Εἰς ποῖον κόλπον;

— Τὸν κόλπον τῆς περισκελίδος μου.

— Τότε λοιπὸν τὸ ξηρὸν ψωμί σου εἶναι πη-
 κτή. Δεῖξε ὅμως νὰ ἰδῶμεν.

Καὶ ἐξήτησα εἰς τὸν κόλπον μου, ὑποὺ τὸ πρῶτ